

Mavzu: Rasm asosida matn tuzish

Aa *Rassom ajoyib
rasm chizdi.*



Rasmlar rassomlar tomonidan bo'yoqlar yordamida yaratiladigan tasvirlar yoki chizmalardir. Ular qog'oz, mato, yog'och, turli buyumlar, hatto devorga ham chiziladi.

Rasmlar turli xil bo'ladi:

- peyzaj (tabiat tasviri);
- portret (odamlar tasviri);
- naturmort (buyumlar tasviri).

Rassomlar rasmlar orqali hikoyalar so'zlab beradilar, o'z his-tuyg'ularini ifodalab, dunyomizni bezaydilar.



1-mashq. Qoidalarni eslab, gaplarni davom ettiring.

- Matn ...dan iborat.
- Matndagi barcha gaplar
- Matndagi gaplar qat'iy ... yoziladi.
- Matnga ... qo'yish mumkin.
- Matn biror ... haqida yoziladi.

Foydalanish uchun so'zlar: gaplardan, mavzu, sarlavha, tartibda, ma'no jihatidan bog'lanadi.





O'rol Tansiqboyev

(1904–1974) – mashhur o'zbek rassomi. U 1904-yilda Toshkentda tug'ilgan. Rassom O'zbekiston tabiatini, tog'lar va vodiylarni tasvirlagan go'zal manzaralari bilan tanilgan. Uning rasmlari hozir ham muzeylarda saqlanib, ko'plab san'at ixlosmandlarini hayratga solib kelmoqda.

2



2-mashq. O'qing. Matndagi tayanch so'zlar asosida matnga nom bering.



O'rol Tansiqboyevning ushbu asarida tog' manzarasi tasvirlangan. Rasmda yam-yashil o'tloqlar, qor bilan qoplangan tog' cho'qqilari, ilonizi yo'l aks ettirilgan. Tog'lar ulug'lik va qudrat timsoli sifatida gavdalangan.

- Husnixat bilan ko'chiring.





3-mashq. Ajratib ko'rsatilgan so'zlarni bo'g'inlarga bo'lib, she'rni ko'chiring.

G'ir-g'ir **shamol**¹ yeladi,
Buni hamma biladi.
O'giradi yelga yuz:
– Marhamat! Kel, **oltin kuz**!
Quyosh tushar taftidan,
Qo'rqib qishning aftidan.

- She'r muallifini ayting.
- Unga qanday sarlavha qo'ygan bo'lardingiz?



HA-YO'Q intellektual o'yini.

1. Matn ma'no jihatidan bog'langan gaplardan iborat.
2. Matnga sarlavha qo'yib bo'lmaydi.
3. Matnda har doim kimdir yoki nimadir haqida gapiriladi.
4. Matnni qismlarga bo'lib bo'lmaydi.



4-mashq. Rasmdagi manzara, qahramonlar va ularning mashg'uloti, kayfiyatini diqqat bilan kuzating. Matn tuzing va sarlavha qo'ying.

